

MINISTERSTVO

VNÚTRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi
na roky 2019 – 2023**

Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality

Bratislava 2018

Úvod

Boj proti obchodovaniu s ľuďmi predstavuje jednu z priorit boja proti organizovanej trestnej činnosti nielen pre Slovenskú republiku, ale aj pre medzinárodné organizácie či Európsku úniu, čo sa prejavuje množstvom dôležitých a záväzných dokumentov a monitorovacích mechanizmov. Slovenská republika je členom dôležitých medzinárodných organizácií a zoskupení (napr. Organizácia Spojených národov, Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, Európska únia a Rada Európy), pričom záväzky z medzinárodných dokumentov sú priebežne premietané do praxe prostredníctvom záväzných predpisov Slovenskej republiky. Podľa najnovšej správy Medzinárodnej organizácie práce (ILO) z roku 2017 sa v roku 2016 podľa odhadov stalo obeťou obchodovania s ľuďmi (ďalej len „obeť“) viac ako 40 miliónov osôb. Výskum poukazuje na to, že medzi obeťami bolo približne 25 miliónov ľudí obeťami nútenej práce a sexuálneho vykorisťovania a 15 miliónov bolo vykorisťovaných za účelom núteného sobáša.

Existencia Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023 (ďalej len „národný program“) vychádza predovšetkým z medzinárodných záväzkov¹, ako aj národných potrieb na koordinovaný prístup v boji proti obchodovaniu s ľuďmi. Národný program sa orientuje na komplexný a účinný boj proti obchodovaniu s ľuďmi, ktorý podporuje rozvoj koordinovanej činnosti všetkých subjektov v rámci znižovania rizík a predchádzania páchania trestného činu obchodovania s ľuďmi, ako aj pri vytváraní podmienok pre poskytovanie podpory a pomoci obetiam a zabezpečenia ochrany ich ľudských práv, slobôd a dôstojnosti so zohľadnením individuálnych potrieb každej osoby. V rámci realizácie jednotlivých aktivít považujeme za nevyhnutné zachovávať princípy aktívnej účasti vlády, orgánov štátnej správy a samosprávy, úzkej spolupráce s príslušnými organizáciami občianskej spoločnosti, ktoré sú aktívne pôsobiace v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi, ako aj rešpektovania ľudských práv a slobôd.

Aktívnou účasťou a plnením úloh rozdelených podľa oblastí, ktoré zastrešujú, je možné zabezpečiť dosiahnutie stanoveného cieľa, ktorým je zúženie priestoru pre páchanie trestného činu obchodovania s ľuďmi. Vyhodnotenie úloh je každoročne predmetom rokovania medzirezortnej Expertnej skupiny pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi (ďalej len „expertná skupina“) zriadenej pri Ministerstve vnútra Slovenskej republiky. Celkové vyhodnotenie plnenia úloh národného programu je aj predmetom rokovania vlády Slovenskej republiky. Komplexné vyhodnotenia národného programu sú zverejňované aj na stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky², a preto nebudú predmetom a obsahom tohto materiálu.

---

¹ Minimálny zoznam právnych aktov legislatívnej aj nelegislatívnej povahy je možné nájsť v dokumentoch na stiahnutie na internetovej stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v časti Obchodovanie s ľuďmi <http://www.minv.sk/?definiciaobchodovaniasludmi>.

² <http://www.minv.sk/?informacne-centrum-na-boj-proti-obchodovaniu-s-ludmi-a-prevenciu-kriminality>.

1. Strategická vízia

Hlavným cieľom národného programu je zavedenie koordinovaného systému s cieľom znižovania trestnej činnosti obchodovania s ľuďmi, t.j. zúženie priestoru pre páchanie trestného činu obchodovania s ľuďmi s ohľadom na aktuálne trendy a vývoj situácie v predmetnej oblasti, čo v sebe zahŕňa orientáciu na páchatel'a a potenciálne obeť. Na to, aby sa zabezpečilo pokrytie oboch strán, je potrebné zamerať sa aj na posilnenie existujúcich nástrojov, ktoré sa dlhoročnou praxou osvedčili, ako aj na nové nástroje boja proti obchodovaniu s ľuďmi, ktoré reflektujú na nové trendy v oblasti páchania trestnej činnosti.

Na to, aby sa dosiahol hlavný cieľ, je potrebné venovať pozornosť čiastkovým oblastiam, ktoré pokrýva už známe vyjadrenie dôležitých oblastí či prístupov, a tým je vyjadrenie v skratke „**4 P**“ – „**P**revention“ (prevencia), „**P**rotection“ (ochrana), „**P**rosecution“ (vyšetrovanie), „**P**artnership“ (spolupráca).

Problematike obchodovania s ľuďmi sa v Slovenskej republike venuje zvýšená pozornosť už vyše desaťrošie, čo sa odzrkadľuje aj na výsledkoch hodnotenia Slovenskej republiky v rámci monitorovacích procesov a dodržiavania minimálnych štandardov. V boji proti obchodovaniu s ľuďmi sa urobil veľký pokrok a mnoho nástrojov sa ukázalo ako účinných.

V súvislosti s vývojom v oblasti páchania trestného činu obchodovania s ľuďmi a boja proti tejto trestnej činnosti sa s ohľadom na národné, ako aj na medzinárodné trendy národný program v nadchádzajúcom období rokov 2019 – 2023 zameria na oblasť pomoci a podpory a oblasť spolupráce v boji proti obchodovaniu s ľuďmi. Ide o problematické oblasti, ktoré si zaslúžia zvýšenú mieru pozornosti. K týmto záverom sme dospeli na základe vyhodnotenia predchádzajúceho národného programu, analýzou ročných vyhodnotení Programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi (ďalej len „program pomoci“), ako aj konzultáciou so subjektmi pracujúcimi na strane pomoci obetiam, ako aj na strane postihovania páchatel'ov. Pri pomoci a podpore obetí je nutné venovať pozornosť poskytovaným službám pre obeť, nakoľko v ostatnom období sa množili prípady obetí, u ktorých figurovali dlhy na poistnom, psychické problémy vyžadujúce si trvalé riešenie. Mnohé obeť boli osoby bez domova, čo si taktiež vyžaduje dlhodobé riešenie ich situácie z dôvodu eliminácie ich opätovného zobchodovania a viktimizácie.

Vzhľadom na to, že ide o dynamicky sa vyvíjajúcu trestnú činnosť, je potrebné prispôbiť tejto situácii komunikáciu medzi subjektmi pomoci, ako aj medzi orgánmi činnými v trestnom konaní, a to nielen na národnej úrovni, ale aj na medzinárodnej úrovni. Dlhodobo sa javí ako nedostatočne nastavená spolupráca medzi krajinou pôvodu obetí a krajinou vykorisťovania, čo sa podľa údajov aplikačnej praxe týka, v pomeroch Slovenskej republiky, spolupráce predovšetkým medzi Slovenskou republikou a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska (ďalej len „Veľká Británia“). Je nevyhnutné naďalej veľmi intenzívne posilňovať medzinárodnú a transnárodnú spoluprácu za účelom napĺňania cieľov

a priorít pri poskytovaní pomoci obetiam. Pozornosť je potrebné venovať aj ostatným oblastiam, ako je vyšetrovanie a prevencia obchodovania s ľuďmi. Spolupráca jednotlivých subjektov a jej formy by mali brať na zreteľ aj zachytené trendy v oblasti obchodovania s ľuďmi. Nemožno opomenúť ani elimináciu dopytovej stránky obchodovania s ľuďmi a spoluprácu s výrobným a obchodným sektorom. V nasledujúcich kapitolách budú oblasti, na ktoré sa národný program zameriava, špecifikované v podobe konkrétnych cieľov a úloh.

Národný program s ohľadom na vyššie uvedené sa sústreďí hlavne na posilnenie kompetencií orgánov štátnej správy tak, aby bol zachovaný citlivý prístup k identifikácii prípadov obchodovania s ľuďmi a potrieb obetí, ako aj na dôsledné postihovanie páchatel'ov a na posilnenie vzájomnej spolupráce subjektov, ktoré poskytujú pomoc obetiam, ako aj tých subjektov, ktoré sa venujú postihovaniu páchatel'ov predmetnej trestnej činnosti.

2. Vývoj situácie v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi

Prvým krokom, ktorým Slovenská republika vyhlásila boj proti obchodovaniu s ľuďmi, bolo uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 668 zo dňa 7. septembra 2005 prijaté k správe o aktivitách vlády Slovenskej republiky v roku 2005 zameraných na prevenciu a potlačanie obchodovania s ľuďmi. Na základe uvedeného uznesenia vymenoval minister vnútra Slovenskej republiky **národného koordinátora pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi** a taktiež bol prijatý aj prvý koncepčný materiál na národnej úrovni vyhlasujúci boj proti tejto závažnej trestnej činnosti v podobe **Národného akčného plánu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2006 - 2007**. Tento materiál, ktorý pripravila Expertná skupina pre prevenciu a pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi zriadená pri Rade vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality, bol prijatý uznesením vlády Slovenskej republiky č. 3 zo dňa 11. januára 2006 a obsahoval súhrn dostupných informácií o situácii v oblasti obchodovania s ľuďmi a taktiež navrhoval opatrenia v súlade s trendmi a odporúčaniami medzinárodných organizácií a Európskej únie. Prvou úlohou, ktorú stanovoval tento akčný plán, bolo vytvorenie mechanizmu riadenia a koordinácie aktivít v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi. S cieľom splnenia uvedenej úlohy bol v októbri roku 2006 menovaný do funkcie národného koordinátora pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi **štátny tajomník Ministerstva vnútra Slovenskej republiky**. Následne, koncom roka 2006 bol vydaný interný predpis Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o ustanovení **expertnej skupiny**, ktorá je poradným, iniciatívnym a koordinačným orgánom národného koordinátora. Zložená je zo zástupcov vecne príslušných ministerstiev, Úradu vlády Slovenskej republiky, Úradu splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Združenia miest a obcí Slovenska, zástupcov občianskej spoločnosti, ako aj Medzinárodnej organizácie pre migráciu. Aktuálna úprava fungovania expertnej skupiny je obsiahnutá v internom akte riadenia, ktorým je **Rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 126 z 24. septembra 2012 o Expertnej skupine pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi**. V súlade s vyššie uvedeným predpisom predseda expertnej skupiny okrem iného zriaďuje multidisciplinárne pracovné skupiny na riešenie praktických problémov a úloh súvisiacich s bojom proti obchodovaniu s ľuďmi. Na Národný akčný plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2006 – 2007 nadväzoval **Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2008 až 2010** (uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 251 z 23. apríla 2008). Nasledujúcim strategickým dokumentom na národnej úrovni bol **Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2011 – 2014** (uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 96 zo 16. februára 2011), na ktorý nadviazal aj ďalší strategický dokument – **Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2015 – 2018** (schválený uznesením č. 52 zo 4. februára 2015). Vyhodnotenie plnenia úloh Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2015 – 2018 za celé obdobie tvorí samostatný materiál, ktorý je k dispozícii k nahliadnutiu na internetovej stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v časti venujúcej sa obchodovaniu s ľuďmi, vždy po tom, čo materiál za obdobie platnosti konkrétneho národného programu prerokuje aj vláda Slovenskej republiky.

Zákonom č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o prevencii kriminality“) bolo zriadené zariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (§ 7 ods. 3 zákona o prevencii kriminality), ktoré začalo výkon svojej činnosti v roku 2010. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky plní úlohy **národného spravodajcu** v rámci pracovnej skupiny zriadenej pri Európskej komisii a okrem iného je aj **gestorom** informačného systému o obchodovaní s ľuďmi, či gestorom programu pomoci, prostredníctvom ktorého Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky za účasti poskytovateľov služieb zabezpečuje pomoc a podporu osobám, u ktorých existuje odôvodnený záver, že sa stali obeťami. Program pomoci je upravený v internom akte riadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky už od roku 2006, kedy prvým nariadením venujúcim sa programu pomoci bolo nariadenie č. 65/2006 o zabezpečení **programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi** s účinnosťou od 1. januára 2007. Program pomoci bol v priebehu rokov upravovaný tak, aby adekvátne reagoval a prispôbil sa zmenám a potrebám tak na národnej, ako aj na medzinárodnej úrovni. Každoročne je spracovávaný štatistický prehľad o obetiach zaradených do programu pomoci, ktorý je zverejňovaný na internetovej stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky³ a predkladaný na rokovanie expertnej skupiny. Program pomoci je založený na princípe nediskriminácie a rovnakého prístupu, rešpektujúc základné ľudské práva. Poskytuje pomoc dospelým, ako aj detským obetiam, slovenským občanom, ako aj cudzincom. Pre zjednotenie postupu v prípade detských obetí - cudzincov bola spracovaná v roku 2016 aktualizovaná verzia metodickej pomôcky s názvom „**Metodická pomôcka k postupu poskytovania pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi s osobitným zameraním sa na deti a cudzincov**“. Na základe potrieb aplikačnej praxe, vyplývajúcich z legislatívnych zmien, ako i implementácie princípov aktuálnych medzinárodných smerníc a nariadení bol upravený interný postup orgánov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri vykonávaní opatrení v tejto oblasti pre obeť obchodovania v novej internej norme „**Vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pre obeť OSĽ - Usmernenie a odporúčaný postup č. 6-3/2016**“, s účinnosťou od 1. novembra 2016. Uvedený postup nadväzuje na „Metodickú pomôcku zameranú na postup všetkých zainteresovaných subjektov v prípadoch poskytovania pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi, s osobitným zameraním na špecifiká postupu v prípade obetí obchodovania s ľuďmi cudzincov, ako aj v prípade maloletých obetí obchodovania s ľuďmi“, ktorú pripravilo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v spolupráci s členmi expertnej skupiny.

Efektívnym nástrojom pomoci a zabezpečenia informovanosti širokého spektra osôb je už od roku 2008 **Národná linka pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi** s prideleným telefónnym číslom **0800 800 818** (ďalej len „národná linka“). Úlohou bezplatnej národnej linky je poskytnúť odborné poradenstvo a informácie v oblasti obchodovania s ľuďmi.

V rámci Policajného zboru sa problematike obchodovania s ľuďmi venuje **špecializovaný policajný útvar**, ktorý od 1. júla 2013 na celoštátnej úrovni vykonáva operatívno-pátraciu činnosť, získava poznatky, podieľa sa na operatívnom odhaľovaní a objasňovaní predmetnej trestnej činnosti, disponuje špecializovanými vyšetrovateľmi pre túto oblasť, zabezpečuje

---

³ http://www.minv.sk/?program_podpory_a_ochrany_obeti.

a koordinuje spoluprácu s partnerskými zahraničnými službami pri riešení medzinárodne organizovanej trestnej činnosti spojenej s obchodovaním s ľuďmi a zároveň spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy a tretím sektorom.

Do boja proti obchodovaniu s ľuďmi sú na celonárodnej úrovni zapojené všetky príslušné ministerstvá a inštitúcie, ktoré pôsobia v expertnej skupine, a to prostredníctvom úloh, ktoré sú obsiahnuté v Akčnom pláne boja proti obchodovaniu s ľuďmi národného programu každého programového obdobia. Tieto úlohy sa kryjú s úlohami, ktoré jednotlivé rezorty a inštitúcie vo svojej kompetencii plnia v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi aj z iných čiastkových alebo strategických dokumentov a ktoré na základe spolupráce navrhujú do jednotlivých Akčných plánov boja proti obchodovaniu s ľuďmi národného programu.

V roku 2015 bola schválená expertnou skupinou aktualizovaná podoba **Národného referenčného mechanizmu (NRM)**, resp. národného referenčného rámca, ktorý predstavuje štruktúru spolupracujúcich subjektov, prostredníctvom ktorej štátne orgány naplňajú svoje záväzky v súvislosti s ochranou a presadzovaním ľudských práv osôb, ktoré sa stali obeťami, koordinujúc pritom svoje úsilie v rámci strategického partnerstva s občianskou spoločnosťou. NRM si kladie za cieľ transparentnosť v oblasti kompetencií a zodpovednosti jednotlivých subjektov a taktiež pružnú reakciu na meniace sa podmienky. Dokument vychádza z medzinárodných a európskych právnych štandardov v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi, ku ktorým sa Slovenská republika zaviazala, predovšetkým z **Dohovoru Rady Európy pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi**, dodatkového protokolu k Dohovoru Organizácie spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu, t.j. **Protokolu o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, osobitne so ženami a deťmi** (tzv. Palermský protokol) či **smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV (ďalej len „smernica 2011/36/EÚ)**.

Implementácia **Smernice Rady 2004/80/ES z 29. apríla 2004 o náhradách obetiam trestnej činnosti a Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV** v podmienkach Slovenskej republiky sa vykonala zákonom č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 274/2017 Z. z.“) s účinnosťou od 1. januára 2018.

Trestný čin obchodovania s ľuďmi podľa medzinárodne uznávanej definície vychádza z vyššie spomenutého **Dohovoru Organizácie Spojených národov** a Palermského protokolu. Definícia v sebe zahŕňa tri základné vzájomne prepojené prvky, ktoré charakterizujú mechanizmus obchodovania s ľuďmi, a to **konanie** (verbovanie, preprava, odovzdanie, prechovávanie alebo prevzatie ľudí), **prostriedky** (hrozba alebo použitie násillia, iné formy donucovania, únos, podvod, lesť, zneužitie právomocí, zneužitie zraniteľného postavenia, poskytnutie platieb alebo prospechu na dosiahnutie súhlasu osoby majúcej kontrolu nad inou osobou) a **účel** (sexuálne vykorisťovanie (nútená prostitúcia a iné formy), nútená práca alebo

služba, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo, odoberanie orgánov)⁴. Riešenie problematiky obchodovania s ľuďmi si dala za jednu z priorít aj Európska únia a s ňou aj všetky jej členské štáty. **Smernica 2011/36/EÚ** v čl. 2 vymedzila obchodovanie s ľuďmi. Zákonom č. 204/2013 Z. z. z 25. júna 2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. **Trestný zákon** v znení neskorších predpisov, a ktorým sa menia dopĺňajú niektoré zákony, bola uskutočnená časť transpozície smernice 2011/36/EÚ. Zákon č. 204/2013 Z. z. nadobudol účinnosť 1. augusta 2013. **Základná skutková podstata trestného činu Obchodovania s ľuďmi** je uvedená v § 179 ods. 1 Trestného zákona v znení neskorších predpisov. Trestná sadzba v rámci základnej skutkovej podstaty je štyri až desať rokov odňatia slobody.

Modus operandi v prípadoch obchodovania s ľuďmi

Sexuálne vykorisťovanie – osoby sú pod prísľubom dobre platenej práce zlákané na prácu spoločníčok, hostesiek, barmaniek, čašníčok, pričom sú následne nútené k poskytovaniu sexuálnych služieb, sú kontrolované, obmedzované na osobnej slobode, zavražďované, je na nich vyvíjaný psychický a často aj fyzický nátlak, často sú im podávané omamné látky, zárobok sú nútené odovzdávať obchodníkovi. Ďalšou cieľovou skupinou obchodníkov sú deti.

Pracovné vykorisťovanie – prípady pracovného vykorisťovania sa objavujú zväčša na území Veľkej Británie, nábor obetí v Slovenskej republike vykonávajú príslušníci rodín dlhodobo sa zdržiavajúcich na území Veľkej Británie. Svoje obeť vyhľadávajú z radov sociálne slabších osôb bez znalosti jazyka krajiny, v ktorej sú zneužívaní (napr. pre vytvorenie čo najväčšej novej miery závislosti na vykorisťovateli), dlhodobo nezamestnaných, bezdomovcov. Potenciálne obeť sú oslovené s ponukou výhodnej práce v zahraničí, zabezpečením ubytovania a stravy. Náborári pomôžu obetiam s vybavením všetkých potrebných formalít súvisiacich s ich vycestovaním, zabezpečia im prepravu (autobusová, automobilová, letecká), následné ubytovanie v zahraničí, založenie účtu v krajine vykorisťovania, pričom karty od založených účtov, kam je obetiam vyplácaná týždenne mzda, si ponechajú páchatelia. Po pricestovaní do zahraničia sú obetiam odobraté doklady s klamlivým vysvetlením, že im je potrebné vybaviť poistenie, bankový účet, pracovné povolenie a následne je väčšine obetí sprostredkované zamestnanie prostredníctvom pracovných agentúr, ktorých vlastníkami sú vo väčšine prípadov občania Pakistanu. Doklady sú im zadržované po celú dobu vykorisťovania. Obete dostávajú týždenne iba 5 - 20 britských libier pre svoju vlastnú potrebu, so zvyškom ich mzdy disponujú páchatelia, s odôvodnením, že časť ich mzdy kryje náklady spojené s ich pricestovaním, ubytovaním, zabezpečením zamestnania, dopravy do zamestnania, stravy a zvyšná časť im zostáva na účte a bude im odovzdaná pred ich odchodom domov. Osoby, ktorým sa nepodarilo zabezpečiť prácu, bývajú využívané na vykonávanie rôznych domácich prác, častokrát sú nútené vykonávať drobnú trestnú činnosť. Doklady mnohých obetí sú zneužívané na čerpanie rôznych sociálnych benefitov, ktoré Veľká Británia cudzincom poskytuje.

---

⁴ Článok 3 písm. a) Protokolu o prevencii, potlačaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, osobitne so ženami a deťmi, doplnujúci Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu.

Nútené žobranie – páchatelia si vyhľadávajú obeť najmä z radov telesne postihnutých osôb, invalidov či bezdomovcov, s viditeľným hendikepom z dôvodu vyvolania súcitu. Pod rôznymi hrozbami sú osoby následne nútené k žobraniu a odovzdávaniu všetkých vyžobraných peňazí obchodníkovi, sú kontrolované, je na ne vyvíjaný intenzívny psychický a fyzický nátlak, bývajú v neľudských podmienkach, nie je im zabezpečený prístup k lekárskej starostlivosti, trpia nedostatkom jedla. Páchatelia zneužívajú rôzne látkové závislosti obetí, zväčša na alkohole a cigaretách. Žobrujú na miestach s veľkým výskytom ľudí, aby získali čo najväčší zárobok. V prípade odporu alebo odmietania žobrania je im vyhrázané ublížením na zdraví, je na nich vyvíjaný psychický a fyzický nátlak.

Nútený sobáš – cieľom je zlegalizovať pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín v Európskej únii prostredníctvom sobáša s občanom Európskej únie. Pretrvávajúcim trendom sú Indi alebo Pakistanci žijúci vo Veľkej Británii, avšak nútené sobáše sú uzatvárané aj v iných krajinách, ako Dánsko, Írsko alebo Belgicko. Podľa zistených informácií sa „cena za manželku“ pohybuje okolo 7-tisíc britských libier, ale boli aj prípady, kde bola cena až 20-tisíc britských libier. Aby sa ženichovi vrátili tieto prostriedky, tak následne často núti svoju partnerku, aby poskytovala sexuálne služby za peniaze a sám sa stáva otrokárom. Vo Veľkej Británii je o Slovenky veľký záujem v indickej a pakistanskej komunite, v ktorých si vyberajú hlavne ženy rómskej národnosti, pri ktorých je istá fyzická podobnosť. Nie je výnimkou, že vo Veľkej Británii prichádza k nútenému sobášu už tehotnej obeť, čo je v prípade záujmu o získanie pobytu výhodou z dôvodu zlúčenia rodiny.

3. Prioritné oblasti na roky 2019 – 2023

Predmetom tejto kapitoly je venovať pozornosť nielen kľúčovým nástrojom na dosiahnutie stanovených priorit spadajúcim do skupiny „4P“, ale aj príkladom dobrej praxe, ktoré sa osvedčili, a to konkrétne v oblasti prevencie, vyšetrovania, pomoci a ochrane, ako aj v oblasti spolupráce subjektov zapojených do boja proti obchodovaniu s ľuďmi.

V kontexte prioritných oblastí bolo identifikovaných niekoľko kľúčových nástrojov, ide predovšetkým o nasledovné:

- a) zvyšovanie citlivosti zapojených subjektov a širokej verejnosti k problematike obchodovania s ľuďmi, čím sa posilní identifikácia obetí a poskytnutie pomoci a ochrany obetiam (pomoc a ochrana)
- b) včasná identifikácia obetí a identifikácia základných príčin obchodovania s ľuďmi (pomoc a ochrana)
- c) posilnenie spolupráce medzi subjektmi angažujúcimi sa v boji proti obchodovaniu s ľuďmi (spolupráca)
- d) systematické šírenie osvetu a informovanosti širokej verejnosti o obchodovaní s ľuďmi, jeho podobách a pomoci obetiam (prevencia)
- e) koordinácia postupu orgánov polície v boji proti obchodovaniu s ľuďmi (vyšetrovanie)

3.1 Pomoc a ochrana

Vychádzajúc z medzinárodných záväzkov má Slovenská republika povinnosť vybudovať komplexný systém na ochranu a pomoc obetiam postavený na princípoch dodržiavania ľudských práv.

Zákonom č. 485/2013 Z. z. sa novelizoval zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), ktorý zaviedol celý nový okruh (samostatná skupina) sociálnych služieb, ktorých cieľom je poskytnutie krízovej intervencie. Tento pojem komplexnejšie vyjadruje rozsah a diverzitu nepriaznivých sociálnych situácií, ktoré sa majú uvedenými sociálnymi službami riešiť, vrátane služieb na zabezpečovanie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb. Sociálne služby krízovej intervencie sa poskytujú aj fyzickej osobe, ktorá je ohrozená správaním iných fyzických osôb alebo ak sa stala obeťou správania iných fyzických osôb. Obsahom tohto pojmu je aj obchodovanie s ľuďmi.

Zákonom č. 274/2017 Z. z. obeť trestného činu obchodovania s ľuďmi boli zaradené do kategórie tzv. „obzvlášť zraniteľná obeť“, ktorým sa poskytuje tzv. „špecializovaná odborná pomoc“. Pod týmto pojmom zákon rozumie poskytovanie všeobecnej odbornej pomoci, poskytnutie krízovej psychologickkej intervencie, ak poskytnutá psychologická pomoc nie je pre obzvlášť zraniteľnú obeť dostačujúca, vyhodnotenie hrozby nebezpečenstva ohrozenia života alebo zdravia, ako aj sprostredkovanie poskytovania sociálnych služieb v zariadení núdzového bývania a špecializovaného sociálneho poradenstva, ak život alebo zdravie

obzvlášť zraniteľnej obeť je bezprostredne ohrozené. Zároveň, súčasťou tohto zákona je aj proces odškodňovania obetí, a to konkrétne v tretej časti – Odškodňovanie obetí trestných činov⁵ (§ 10 až 22). V prípade obetí trestného činu obchodovania s ľuďmi na odškodnenie v zmysle zákona č. 274/2017 Z. z. sa nevyžaduje splnenie podmienky uplatnenia si nároku na náhradu škody v trestnom konaní, tak ako to je v zmysle § 11 ods. 4 zákona č. 274/2017 Z. z. pri ostatných násilných trestných činoch. Obeť trestného činu obchodovania s ľuďmi má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy, v čase kedy ku skutku došlo. O poskytnutí odškodnenia rozhoduje a odškodnenie vypláca na základe písomnej žiadosti obeť trestného činu obchodovania s ľuďmi rozhodovací orgán, ktorým je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky⁶.

Postup pri identifikácii obetí v Slovenskej republike, ako aj pri ich prípadnom zaradení do programu pomoci, je upravený v NRM. Program pomoci zastrešuje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v úzkej spolupráci s ostatnými rezortmi a partnerskými organizáciami. V oblasti pomoci obetiam sa od 1. januára 2007 uviedol do účinnosti prvý predpis zabezpečujúci program pomoci. Program pomoci prešiel niekoľkými zmenami, ktoré zohľadňovali meniaci sa stav, trendy a medzinárodné záväzky Slovenskej republiky. Za obdobie rokov 2015 – 2017 bolo do programu pomoci zaradených celkom 65 obetí, ktorým bola poskytnutá adekvátne pomoc, podpora a ochrana⁷. Pri poskytovaní pomoci obetiam v rámci tohto programu sa za ostatné roky ukázalo ako problematické zabezpečenie zdravotnej starostlivosti o obeť. Zároveň bol zaznamenaný čoraz vyšší počet obetí bez domova a obetí s trvalými psychickými problémami, a to si vyžaduje úzku spoluprácu viacerých rezortov a zároveň hľadanie trvalých riešení vzniknutých situácií obetí.

---

⁵ Zákon č. 274/2017 Z. z. definuje obeť násilného trestného činu aj ako fyzickú osobu, ktorej bola spôsobená morálna škoda trestným činom obchodovania s ľuďmi. Nárok na odškodnenie obeť trestného činu obchodovania s ľuďmi podľa zákona č. 274/2017 Z. z. vzniká, ak v trestnom konaní nadobudol právoplatnosť rozsudok alebo trestný rozkaz, ktorým sa páchatel uznáva vinným zo spáchania trestného činu, ktorým bola obeť trestného činu obchodovania s ľuďmi spôsobená morálna škoda, alebo rozsudok, ktorým bol obžalovaný spod obžaloby oslobodený, pretože nie je trestne zodpovedný pre nedostatok veku alebo nepríčetnosť. Okrem uvedených prípadov vzniká nárok na odškodnenie aj vtedy, ak dôjde k prerušeniu trestného stíhania z dôvodov podľa § 228 ods. 2 písm. a) až e) Trestného poriadku, k zastaveniu trestného stíhania z dôvodov podľa § 215 ods. 1 písm. d) až f) Trestného poriadku alebo z dôvodu podľa § 215 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku, prípadne k odloženiu veci z dôvodu podľa § 215 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku, a výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní nevyvolávajú dôvodné pochybnosti o tom, že sa stal trestný čin, ktorým bola obeť trestného činu obchodovania s ľuďmi spôsobená morálna škoda.

⁶ Obeť trestného činu obchodovania s ľuďmi musí podať žiadosť o odškodnenie na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky do jedného roka od nadobudnutia právoplatnosti jedného z rozhodnutí definovaných vyššie, alebo v prípade ak súd v trestnom konaní odkázal obeť trestného činu obchodovania s ľuďmi na civilný proces, tak do jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa rozhodlo o nároku obeť trestného činu obchodovania s ľuďmi v civilnom procese. Uplynutím uvedenej lehoty nárok zaniká, pričom táto neplynie, najmä počas civilného procesu a exekučného konania, v ktorom si obeť trestného činu obchodovania s ľuďmi uplatňuje nárok na odškodnenie priamo od páchatel'a trestného činu.

⁷ Štatistický prehľad o obetiach zaradených do programu pomoci za roky 2008 – 2017 je súčasťou Prílohy č. 1 tohto materiálu.

PRÍKLAD DOBREJ PRAXE V OBLASTI POMOCI A OCHRANY OBETÍ

Za účelom včasnej identifikácie obetí, ktorá je predpokladom poskytnutia adekvátnej pomoci obetiam, pracovníci Informačného centra na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality (ďalej len „informačné centrum“) realizovali špecializované školenia k obchodovaniu s ľuďmi pre vybrané cieľové skupiny. V roku 2017 sa zamerali na zamestnancov Národného inšpektorátu práce a jednotlivých Inšpektorátov práce z celého Slovenska, ktorí vykonávajú súčinnostné kontroly aj v spolupráci s príslušníkmi Policajného zboru. Zameranie sa na túto cieľovú skupinu je viac ako zmysluplné, pretože práve inšpektori sa pri výkone svojich povolaní môžu často ako prví dostať do kontaktu s potenciálnymi obeťami. Prítomným bola na konkrétnych príkladoch a interaktívnych aktivitách prezentovaná problematika obchodovania s ľuďmi a uvedené príklady indikátorov obchodovania s ľuďmi, ktoré je možné už pri prvotnom rozhovore s potenciálnou obeťou rozoznať, ako aj možnosť využitia národnej linky. Súčasťou rozširujúceho sa portfólia subjektov zapojených do NRM sú aj pracovníci záchranej zdravotnej služby, ktorí boli preškolení k základnej identifikácii obchodovania s ľuďmi. Vzhľadom na pozitívnu spätnú väzbu sa naďalej bude budovať systém kontinuálneho vzdelávania v tejto oblasti pre pracovníkov operačných stredísk a výjazdových jednotiek záchranej zdravotnej služby.

Zabezpečenie základných ľudských práv a dôstojnosti obetí je podmienené ich včasnou identifikáciou. Z tohto dôvodu je potrebné zabezpečiť včasnú identifikáciu všetkých obetí v krajine. Je takmer isté, že v Slovenskej republike nie sú identifikované všetky obeť, či už ide o občanov Slovenskej republiky alebo cudzincov, či boli vykorisťované v zahraničí alebo na domácej pôde. V rámci tohto zistenia je nutné posilniť proces identifikácie obetí v rámci Slovenskej republiky a ich následnej motivácie k účasti v programe pomoci. S ohľadom na zmeny v systéme pomoci obetiam v súvislosti s prijatím zákona o obetiach trestných činov a meniaci sa počet a štruktúru obetí je potrebné prispôbiť aj poskytované služby potrebám obetí.

S ohľadom na vyššie uvedené je možné konštatovať, že pre zlepšenie kvality poskytovaných služieb a zabezpečenia včasnej identifikácie obetí je potrebné sa v oblasti pomoci a podpory obetí zamerať na nasledovné:

- a) **Analýza efektívnosti poskytovaných služieb obetiam a hľadanie trvale udržateľného riešenia**
- b) **Aktualizácia programu pomoci s ohľadom na legislatívne zmeny v oblasti**
- c) **Zefektívnenie včasnej identifikácie obetí v podmienkach Slovenskej republiky zlepšovaním procesov NRM a jeho rozširovaním**

3.2 Spolupráca

Problematika obchodovania s ľuďmi si vyžaduje rýchlu reakciu, komplexné a systematické opatrenia so zapojením všetkých relevantných subjektov angažujúcich sa v boji proti obchodovaniu s ľuďmi, ich koordináciu a zároveň začlenenie medzinárodných

štandardov v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi do vnútroštátnych pravidiel. Výmena informácií medzi subjektmi angažujúcimi sa v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi je základným predpokladom dosiahnutia cieľov národného programu.

Neformálna sieť národných spravodajcov alebo obdobného mechanizmu slúži štátom Európskej únie na vzájomnú spoluprácu, výmenu informácií a stanovovanie zmysluplných spoločných postupov do budúcnosti, ktoré logicky kopírujú aktuálne trendy. Európska komisia zriadila aj internetovú platformu, kde môžu štáty promptnejšie komunikovať. Slovenská republika má v tejto sieti svoje zastúpenie prostredníctvom informačného centra ako zariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Príslušníci **Národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru** (ďalej len „národná jednotka“) spolupracujú pri odhaľovaní a objasňovaní trestnej činnosti obchodovania s ľuďmi so zahraničnými partnerskými útvarmi, pričom sa oboznamujú s ich metódami a postupmi v priebehu trestného konania v rámci jednotlivých prípadov. Policajné útvary zaoberajúce sa odhaľovaním trestného činu obchodovania s ľuďmi dlhodobo spolupracujú prostredníctvom Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru s medzinárodnými inštitúciami ako napríklad Europol, Interpol a taktiež prostredníctvom policajných pridencov vyslaných na výkon štátnej služby v zahraničí.

Na národnej úrovni slúži na výmenu informácií aj expertná skupina, kde sa schádzajú zástupcovia štátnych orgánov a neštátnych organizácií. Zároveň existujú aj ad hoc pracovné skupiny na riešenie konkrétnych problémov aplikačnej praxe.

PRÍKLAD DOBREJ PRAXE V OBLASTI SPOLUPRÁCE

Počas rokov 2015 – 2017 sa Slovenská republika zapojila do medzinárodného projektu s názvom **HESTIA**: „Prevencia obchodovania s ľuďmi a účelových sobášov: multidisciplinárne riešenie“. Jedným z výstupov bola aj výskumná správa za Slovenskú republiku k riešenej problematike nútených sobášov, ktorá tvorila časť komplexnej výskumnej správy zapojených štátov. Komplexnú správu, ako aj Národnú správu je možné nájsť na stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v časti Obchodovanie s ľuďmi – vedecko-výskumná činnosť. Zároveň v oblasti podpory medzinárodnej spolupráce sa Slovenská republika zapojila aj do projektu TACT a projektu TeamWork!. V roku 2016 sa Slovenská republika spolu s Luxemburskom a Maltou zapojila do projektu Holandska **TeamWork**⁸! - Posilnenie multidisciplinárnej spolupráce v boji proti obchodovaniu s ľuďmi za účelom nútenej práce. Cieľom projektu bolo podporiť spoločnú snahu v boji proti obchodovaniu s ľuďmi za účelom nútenej práce prostredníctvom multidisciplinárnej spolupráce medzi rôznymi inštitúciami a organizáciami na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni. Výsledkom práce bolo vypracovanie manuálu k multidisciplinárnej spolupráci v boji proti obchodovaniu s ľuďmi za účelom nútenej práce pre implementačné orgány. Prínosom manuálu sú navrhované riešenia najlepšej praxe, ktoré sú prehľadne usporiadané do logických

⁸ <https://www.teamwork-against-trafficking-for-labour-exploitation.nl/>.

celkov. Projekt **TACT**⁹ predstavoval Transnárodnú iniciatívu pre bezpečný a udržateľný návrat a reintegráciu obetí z Francúzska, Grécka, Talianska, Poľska a Španielska do prioritných resp. vybraných krajín, medzi ktorými bolo Albánsko, Maroko a Ukrajina. Hlavným cieľom projektu bolo prispieť k zlepšeniu bezpečných návratov a reintegračných podmienok obetí, ktoré sa vracajú z Francúzska, Grécka, Talianska, Poľska, Španielska do domovských krajín, ktoré v tomto projekte boli Albánsko, Maroko a Ukrajina. Výstupom projektu je prehľadný manuál referovania obetí.

Medzinárodné projekty HESTIA a TACT boli podporené z finančných prostriedkov Európskej únie. Národný projekt TeamWork! bol financovaný v celosti z finančných zdrojov Holandska v rámci ich predsedníctva Rady Európskej únie.

Orgány inšpekcie práce aktívne participujú na potláčaní fenoménu obchodovania s ľuďmi. V tejto súvislosti sa jedná najmä o participáciu vo forme výkonov inšpekcií práce zameraných na kontrolu nelegálneho zamestnávania, pri ktorých si inšpektori práce všimajú tzv. identifikátory obchodovania s ľuďmi, a to najmä či kontrolovaná fyzická osoba nemá prístup k svojim dokladom, či je poučená o tom, ako má vypovedať (odôvodniť svoju prítomnosť na pracovisku, podať informáciu, vysvetlenie) alebo či je zo strany zamestnávateľa odnímané právo vypovedať bez prítomnosti svedka (zástupcu zamestnávateľa). Zároveň je interným predpisom upravená aj povinnosť inšpektorov práce oznámiť orgánom činným v trestnom konaní zistené skutočnosti uvedené vyššie alebo indície alebo dôkazy o tom, že kontrolovaná fyzická osoba je nútená vykonávať prácu pod nátlakom (nedobrovoľne), príp. vykonávať inú prácu, než bola sľúbená či dohodnutá, je jej odopieraná mzda alebo je jej časť mzdy odoberaná, je nútená splácať dlh (napr. za cestu, ubytovanie, sprostredkovanie práce), nemá slobodu pohybu a kontaktovania sa alebo je zamestnávateľom zavražďovaný alebo týraný.

Na základe dohody medzi Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a Národným inšpektorátom práce sa vykonávajú súčinnosťné kontroly podnikateľských subjektov s cieľom odhaľovania nelegálneho zamestnávania a obchodovania s ľuďmi. Počas rokov 2015 – 2017 bolo vykonaných celkom 1211 kontrol podnikateľských subjektov. Skontrolovaných bolo celkom 7173 osôb, z toho 4334 občanov SR a 2839 cudzincov. Výsledkom súčinnosťných kontrol bola identifikácia 614 nelegálne zamestnaných osôb, z toho 160 občanov SR a 454 cudzincov. Počas vykonaných kontrol nebola identifikovaná žiadna obeť obchodovania s ľuďmi.

Medzi Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a Ministerstvom práce, zamestnávania, otázok vojnových veteránov a sociálnych vecí Srbskej republiky bol uzatvorený protokol o spolupráci (ďalej len „protokol“) s platnosťou od 13. novembra 2017, a to na neurčito. Protokol nadväzuje na Zmluvu o spolupráci (Memorandum o spolupráci) medzi Slovenskou republikou a Srbskou republikou z 2. marca 2012 a venuje sa rozširovaniu spolupráce medzi oboma krajinami so zameraním predovšetkým na oblasti práce a zamestnávania, s cieľom potláčať nelegálne zamestnávanie.

---

⁹ <https://www.iomfrance.org/tact/the-tact-project.html>.

PRÍKLAD DOBREJ PRAXE V OBLASTI SPOLUPRÁCE

V roku 2015 sa sformovala pracovná skupina, ktorá zasadá pravidelne za účelom riešenia aktuálnych problémov v poskytovaní starostlivosti obetiam, ktorej sa zúčastňujú zástupcovia z Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (konkrétne zástupcovia z národnej jednotky a informačného centra) a ďalších ministerstiev podľa potreby (najmä Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky) a zástupcovia mimovládneho sektoru zabezpečujúci poskytovanie starostlivosti obetiam a asistované dobrovoľné návraty obetiam. Uvedená skupina sa stretáva pravidelne v trojmesačných intervaloch. Práve táto pracovná skupina je výbornou platformou pre riešenie aktuálnych problémov v poskytovaní starostlivosti obetiam, výmenu informácií a plánovania ďalších postupov.

Účasťou na zasadnutiach národných spravodajcov alebo obdobného mechanizmu pri Európskej komisii a aktívnou spoluprácou s ostatnými štátmi Európskej únie boli zaznamenané ťažkosti pri vzájomnej spolupráci členských štátov. Referovanie obetí a jednotlivé referenčné mechanizmy riešia situáciu v medzinárodnej spolupráci len čiastkovo. Pre napredovanie v tejto oblasti a efektívnu prácu subjektov zabezpečujúcich celý komplex nástrojov, počnúc prevenciou, pomocou a represiou je nutné zlepšovať medzinárodnú spoluprácu a komunikáciu. Za účelom zabezpečenia bezproblémového fungovania národných nástrojov pomoci obetiam je naďalej potrebné rozvíjať a zlepšovať spoluprácu na vnútroštátnej úrovni, a to medzi subjektmi štátneho a neštátneho sektora.

Vzhľadom na dynamiku vývoja situácie v oblasti boja proti obchodovania s ľuďmi je naďalej potrebné realizovať ciele výskumy, ktoré prispievajú aj ku kvalitnej revízii národného programu. Za účelom zabezpečenia udržateľnosti, efektívnej a komplexnej implementácie národného programu je dôležitá podpora jednotlivých úloh po finančnej, personálnej a technickej stránke.

S ohľadom na vyššie uvedené je možné konštatovať, že pre napredovanie v oblasti spolupráce je potrebné sa zamerať na nasledovné:

- a) **Zabezpečiť udržateľnosť dobrej medzinárodnej spolupráce**
- b) **Zabezpečovať efektívnu výmenu informácií spolupracujúcich subjektov na národnej úrovni a za týmto účelom vytvorenie spolupráce s výrobným a obchodným sektorom a zamestnávateľmi**
- c) **Posilnenie spolupráce a komunikácie so štátmi, ktoré sú tranzitnými alebo cieľovými krajinami pre slovenské obete obchodovania**

3.3 Prevencia

Dobre nastavená a fungujúca prevencia, a to v rôznych formách a podobách, má nezastupiteľnú úlohu v boji proti obchodovaniu s ľuďmi. Spolupráca v oblasti prevencie obchodovania s ľuďmi medzi štátnym sektorom a občianskou spoločnosťou je kľúčovým prvkom v boji proti tomuto trestnému činu. Na základe výstupov z doteraz realizovaných preventívnych kampaní sa ukazuje spolupráca medzi Ministerstvom vnútra Slovenskej

republiky a občianskou spoločnosťou tým správnym smerovaním pri nastavovaní prevencie. V rokoch 2015 - 2017 získalo z dotácie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky 17 subjektov finančné prostriedky v celkovej výške 291 500 eur.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky zabezpečuje prostredníctvom dodávateľa aj fungovanie národnej linky, pričom za obdobie rokov 2015 - 2017 bolo zaregistrovaných na tejto linke 2850 hovorov.

PRÍKLAD DOBREJ PRAXE Z OBLASTI PREVENCIE

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v rokoch 2015 a 2016 v spolupráci s občianskym združením Brániť sa opláti Slovensko realizovalo preventívno-osvetovú kampaň „Každý sa môže stať otrokom...Aj dnes!“, ktorá sa skladala z dvoch navzájom súvisiacich aktivít. Prvou bolo vytvorenie „nachtávacieho“ webu www.superzarobok.sk. Prostredníctvom neho si ohrozené cieľové skupiny mohli na „vlastnej koži“ zažiť riziká a nebezpečenstvá, ktoré by ich čakali, ak by uverili páchatelom – obchodníkom s ľuďmi. Všetci, ktorí sa na stránke registrovali ako záujemcovia o prácu uviedli okrem svojho aj email ďalšej blízkej osoby. Následne im bola šokujúcim spôsobom zaslaná základná informácia o problematike, rizikách a nebezpečenstvách práce v zahraničí s motiváciou rozpoznať ich a vyhýbať sa im, a to prostredníctvom webu www.novodobiotroci.sk. V rámci ďalšej fázy bol vytvorený portál Anjeli strážni (www.anjelistrazni.sk), ktorý zapája do prevencie najbližšie okolie potenciálnych obetí. Osoba - chránenec okrem seba pri registrácii uvedie aj svojho anjela strážneho, ktorý má možnosť sledovať, či chránenec vykonáva nejakú aktivitu na internete. Ak dlhšie žiadnu aktivitu nevykoná, systém upozorňuje Anjela strážneho, aby ho skontroloval.

Prvoradým cieľom je znížiť riziko, že sa jedinec stane obeťou, predovšetkým u najzraniteľnejších skupín obyvateľstva, akými sú napríklad Rómovia, žijúci v koncentrovanej chudobe, a to zvýšením informovanosti o existencii problému obchodovania s ľuďmi, ako aj prijatím podporných sociálno-ekonomických opatrení. Zároveň je potrebné ďalej zvyšovať odbornosť zástupcov štátnych a neštátnych subjektov, detí, samosprávy a mimovládnych organizácií pri identifikácii obetí jednotlivých foriem obchodovania s ľuďmi a ich následného referovania do systému pomoci. Ide o systematické šírenie osvedčenej praxe a informovanosti širokej verejnosti o obchodovaní s ľuďmi, jeho podobách a pomoci obetiam.

Ako neodmysliteľnú súčasť prevencie tvoria aj školenia pre rôzne profesné skupiny, ktoré zaznamenávajú pozitívny ohlas u zúčastnených osôb, čím sa buduje a rozširuje NRM. Každoročne je preškolených k identifikácii obchodovania s ľuďmi niekoľko desiatok až stoviek osôb, ktoré môžu v teréne nielen identifikovať obeť, ale aj poskytovať adekvátne informácie týkajúce sa možnosti pomoci a prevencie ako eliminovať riziko stať sa obeťou.

Za ostatné obdobie sa však nevykonala v tejto oblasti rozsiahlejšia analýza už realizovaných školení, potreby pokračovacích tzv. nastavbových školiacich aktivít, prípadne potreby úpravy existujúceho školiaceho modulu, či možnosti realizácie tzv. e-learningu. Zároveň chýba zmapovanie aktuálnej situácie v oblasti obchodovania s ľuďmi na trhu práce v súvislosti s obchádzaním, respektíve nerešpektovaním administratívnych opatrení

zameraných na odradenie potenciálneho obchodovania s ľuďmi. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako gestor pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi každoročne realizuje preventívne a informatívne kampane s cieľom priblížiť problematiku obchodovania s ľuďmi širokej verejnosti so zameraním na najviac ohrozené skupiny. Nakoľko sa spolupráca s občianskou spoločnosťou ukázala ako efektívna, je potrebné aj naďalej hľadať nové možnosti prezentácie tejto témy s cieľom zasiahnuť čo najširší okruh prijímateľov. Rovnako by sa aj naďalej mala prehĺbovať medzirezortná spolupráca a kooperácia so súkromným sektorom, so snahou nabádať súkromné spoločnosti k zodpovednosti pri prevencii obchodovania s ľuďmi. Štátny sektor by mal aj naďalej podporovať aktivity občianskeho sektora a samospráv v prevencii obchodovania s ľuďmi prostredníctvom dotačných schém, so zámerom zefektívňovať dopady realizovaných preventívnych aktivít.

S ohľadom na vyššie uvedené je možné konštatovať, že pre napredovanie v oblasti prevencie je potrebné sa zamerať na nasledovné:

- a) **zmapovanie aktuálnej situácie v oblasti obchodovania s ľuďmi na trhu práce**
- b) **intenzívne podporovať preventívne kampane realizované v spolupráci s inými rezortmi, občianskou spoločnosťou a súkromným sektorom**
- c) **analýza aktuálneho školiaceho modulu**

3.4 Vyšetrenie

Každá z foriem obchodovania s ľuďmi, či už ide o sexuálne vykorisťovanie, nútenú prácu, nútené žobranie alebo nútený sobáš ako najčastejšie sa objavujúce účely obchodovania s ľuďmi, má svoje špecifiká. Faktom je, že úzka hranica medzi obchodovaním s ľuďmi za účelom nútenej práce a zlými pracovnými podmienkami spôsobuje v praxi nemalé komplikácie. Pri potieraní obchodovania s ľuďmi za účelom nútenej práce je dôležitá spolupráca niekoľkých zložiek, ako je polícia, inšpektori práce a úrady práce, sociálnych vecí a rodiny. Navyše, ak ide o cudzincov, ďalším článkom je služba cudzineckej polície. Okrem nevyhnutnej spolupráce musí medzi týmito zložkami fungovať vzájomné informovanie sa o dynamicky sa meniacej legislatíve a uplatňovaných postupoch. Chýba výklad, o ktorý by sa mohli inšpektori a vyšetrovatelia opierať. Zároveň spolupráca so zahraničím je problematická, aj z dôvodu, že neexistuje jednotný výklad pojmov a definícia obchodovania s ľuďmi v jednotlivých jurisdikciách je rozdielna. Štatistické údaje k vyšetrovaným prípadom obchodovania s ľuďmi za roky 2015 – 2017 sú uvedené v Prílohe č. 2 tohto materiálu. Pre doplnenie v Prílohe č. 3 sú uvedené štatistické výstupy týkajúce sa počtu obžalovaných osôb za trestný čin obchodovania s ľuďmi za roky 2015 – 2017 a v Prílohe č. 4 štatistické výstupy týkajúce sa počtu odsúdených osôb za trestný čin obchodovania s ľuďmi za roky 2015 – 2017.

PRÍKLAD DOBREJ PRAXE V OBLASTI VYŠETROVANIA

Dňa 14. októbra 2016 bola podpísaná dohoda o zriadení spoločného vyšetrovacieho tímu medzi Slovenskou republikou a Veľkou Britániou (Škótsko, Anglicko a Wales) pod názvom operácie „SYNAPSIS“, za účelom zjednodušenia a zefektívnenia vyšetrovania organizovanej kriminálnej skupiny pôsobiacej v oblasti trestnej činnosti obchodovania s ľuďmi za účelom uzatvárania nútených sobášov slovenských štátnych občanov s príslušníkmi tretích krajín, prevažne pôvodom z Ázie s miestom uzatvárania sobášov v Anglicku, Walese a Škótsku, s cieľom legalizácie ich pobytu v krajinách Európskej únie. V predmetnom prípade bolo v mesiaci február 2017 obvinených spoločne slovenskou a britskou políciou 11 osôb zo zločinu obchodovania s ľuďmi, z uvedeného počtu 10 slovenských občanov (6 mužov a 4 ženy) a 1 občan Pakistanu. Identifikovaných bolo spolu 12 slovenských obetí vo veku od 18 do 28 rokov.

Zámerom v tejto oblasti je skvalitniť proces odhaľovania a vyšetrovania trestného činu obchodovania s ľuďmi s cieľom potrestať páchatel'a, kompenzovať ujmu obeť, zvýšiť úspešnosť trestného stíhania páchatel'ov aj prostredníctvom prehĺbenia spolupráce s inými štátmi a medzinárodnými inštitúciami v oblasti vzájomnej výmeny informácií a vybavovania dožiadaní. V záujme úspešného stíhania páchatel'ov trestného činu obchodovania s ľuďmi musí efektívne fungovať špeciálny ochranný systém pre obeť, ktoré sú pripravené podať trestné oznámenie na páchatel'ov alebo spolupracovať v rámci trestného konania, čo je prepojenie na oblasť pomoci a ochrany obeť. Nemožno zabudnúť na efektívnu aplikáciu ustanovení o zaistení a následnom prepadnutí majetku páchatel'a, ktoré by mali pôsobiť ako veľmi účinná forma trestu pre páchatel'a a ako všeobecná prevencia v súlade s myšlienkou, že páchanie trestnej činnosti sa nesmie oplatiť.

S ohľadom na vyššie uvedené je možné konštatovať, že pre skvalitnenie procesu odhaľovania z vyšetrovania je potrebné sa zamerať na nasledovné:

- a) **zadefinovanie hranice medzi obchodovaním s ľuďmi za účelom nútenej práce a zlými pracovnými podmienkami**
- b) **sumarizácia a analýza rozsudkov súdov Slovenskej republiky**
- c) **súčinnostné kontroly podnikateľských subjektov**

Časť B

Akčný plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 - 2023

4. Úlohy

Predmetom tejto kapitoly je stanovenie si konkrétnych úloh na dosiahnutie cieľov, ktoré boli spomenuté v časti A národného programu. Súčasťou je aj uvedenie konkrétneho subjektu zodpovedného za realizáciu úlohy, ako aj za následné vyhodnotenie po stanovenom termíne na realizáciu. Finančné prostriedky na realizáciu a plnenie úloh Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023 budú zabezpečené v rámci schválených limitov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Pre ostatné subjekty nevzniká priamy dopad na verejné financie. Úlohy sú prehľadového (popisného) charakteru, stručne definované.

Úlohy sú rozdelené do štyroch oblastí (podľa vzoru pravidla „4P“) tak, aby pokryli celé spektrum obchodovania s ľuďmi. V aktuálnom národnom programe je obsiahnutých celkom 21 úloh, ktoré budú priebežne vyhodnocované a každoročne bude o stave plnenia informovaná expertná skupina a následne po ukončení účinnosti aktuálneho národného programu bude vyhodnotenie plnenia úloh z tejto časti B aj predmetom rokovania vlády Slovenskej republiky.

Pomoc a ochrana

Vychádzajúc z medzinárodných záväzkov má Slovenská republika povinnosť vybudovať komplexný systém na ochranu a pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi postavený na princípoch dodržiavania ľudských práv. Zabezpečenie základných ľudských práv a dôstojnosti obetí obchodovania s ľuďmi je podmienené ich včasnou identifikáciou. Z tohto dôvodu je potrebné zabezpečiť včasnú identifikáciu všetkých obetí obchodovania s ľuďmi v krajine. Nevyhnutné je zvyšovanie citlivosti zapojených subjektov a širokej verejnosti k problematike obchodovania s ľuďmi, čím sa posilní identifikácia obetí a poskytnutie pomoci a ochrany obetiam.

Úloha č. 1	
Názov úlohy	Prehľad o oblasti obchodovania s ľuďmi
Cieľ úlohy	Poskytnutie prehľadu o situácii v oblasti obchodovania s ľuďmi pre odbornú, ako aj širokú verejnosť
Popis úlohy	Spracovanie ročných správ v oblasti obchodovania s ľuďmi
Zodpovedný subjekt	MV SR v spolupráci s MS SR, GP SR, MZVaEZ SR, poskytovateľmi služieb programu pomoci
Termín plnenia	každoročne do 30.4.
Indikátory plnenia	Predloženie správy na rokovanie expertnej skupiny a zverejnenie na internetovej stránke www.minv.sk v časti Obchodovanie s ľuďmi

Úloha č. 2		
Názov úlohy	Analýza efektívnosti poskytovaných služieb	
Cieľ úlohy	Získanie prehľadu o efektívnosti poskytovaných služieb obetiam a hľadanie trvale udržateľného riešenia	
Popis úlohy	Na základe spolupráce s poskytovateľmi služieb programu pomoci spracovať prehľad o efektívnosti využívaných služieb programu pomoci s návrhmi na riešenie nedostatkov	
Zodpovedný subjekt	MV SR	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	04/2019
	Koniec realizácie	12/2019
Indikátory plnenia	Návrhy na úpravu poskytovaných služieb programu pomoci	

Úloha č. 3		
Názov úlohy	Aktualizácia programu pomoci s ohľadom na legislatívne zmeny v oblasti	
Cieľ úlohy	Novelizácia predpisu upravujúceho program pomoci	
Popis úlohy	Sumarizácia legislatívnych a nelegislatívnych zmien v oblasti poskytovania pomoci obetiam a ich zohľadnenie v procese poskytovania služieb a fungovania programu pomoci tak, aby nenastala duplicita poskytovaných služieb a bol zabezpečený efektívny prístup k pomoci	
Zodpovedný subjekt	MV SR v spolupráci s MS SR, GP SR, MZ SR, MPSVR SR, MZVaEZ SR	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	01/2020
	Koniec realizácie	12/2020
Indikátory plnenia	Zmena predpisu upravujúceho program pomoci	

Úloha č. 4		
Názov úlohy	Vytvorenie záväzných mechanizmov zabezpečujúcich spoluprácu medzi štátnymi orgánmi a neštátnymi organizáciami pri pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi a trestnom stíhaní trestného činu obchodovania s ľuďmi.	
Cieľ úlohy	Zlepšenie a zefektívnenie pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi	
Popis úlohy	Uskutočniť výber poskytovateľov služieb za účelom zabezpečenia pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi v súlade s pravidlami verejného obstarávania a zároveň uzatvoriť zmluvy o poskytovaní služieb za účelom zabezpečenia pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi.	
Zodpovedný subjekt	MV SR	
Termín plnenia	Priebežne	
Indikátory plnenia	Zmluva o poskytnutí služieb	

Úloha č. 5		
Názov úlohy	Harmonizovať existujúci systém pomoci deťom obchodovania s ľuďmi a zabezpečiť, aby opatrenia pomoci a ochrany boli prispôbené ich potrebám.	
Cieľ úlohy	Prispôbiť postup pomoci deťom	
Popis úlohy	Zohľadnenie poskytovanej pomoci deťom, tak aby bolo zabezpečené poskytovanie služieb aj vo vzťahu k deťom.	
Zodpovedný subjekt	MV SR v spolupráci s MPSVR SR	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	01/2019
	Koniec realizácie	12/2020
Indikátory plnenia	Úprava opatrení pomoci a ochrany detských obetí	

Spolupráca

Posilnenie spolupráce medzi jednotlivými zainteresovanými subjektmi. Problematika obchodovania s ľuďmi si vyžaduje reakciu, komplexné a systematické opatrenia so zapojením všetkých zainteresovaných subjektov, ich koordináciu a zároveň začlenenie medzinárodných štandardov v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi do vnútroštátnych pravidiel. Výmena informácií medzi subjektmi angažujúcimi sa v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi je základným predpokladom dosiahnutia cieľov národného programu. Za účelom zabezpečenia udržateľnosti, efektívnej a komplexnej implementácie národného programu je dôležitá podpora jednotlivých úloh po finančnej, personálnej a technickej stránke.

Úloha č. 6	
Názov úlohy	Zber štatistických ukazovateľov
Cieľ úlohy	Zlepšenie a zefektívnenie zberu dát o obchodovaní s ľuďmi
Popis úlohy	Zlepšovanie zberu štatistických ukazovateľov obchodovania s ľuďmi prostredníctvom inovácií štatistického informačného systému Obchodovanie s ľuďmi
Zodpovedný subjekt	MV SR v spolupráci s MS SR, GP SR
Termín plnenia	Priebežne
Indikátory plnenia	Spektrum štatistických dát o obchodovaní s ľuďmi

Úloha č. 7		
Názov úlohy	Zabezpečiť udržateľnosť dobrej medzinárodnej spolupráce	
Cieľ úlohy	Aktívna účasť a výmena informácií na medzinárodných fórach a pravidelných zasadnutiach	
Popis úlohy	Zastúpenie Slovenskej republiky na medzinárodných konferenciách k problematike obchodovania s ľuďmi, zasadnutiach národných spravodajcov a pod. Spolupráca so skupinou GRETA pri Rade Európy, EUCPN a súčinnosť s národnými spravodajcami pri EK, ako aj s národným spravodajcom za SR.	
Zodpovedný subjekt	MV SR, MS SR, MZVaEZ SR, MPSVR SR, GP SR	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	01/2019
	Koniec realizácie	12/2023

Indikátory plnenia	Sieťovanie kontaktov, slovenské zastúpenie na medzinárodných fórach

Úloha č. 8		
Názov úlohy	Zabezpečovať efektívnu výmenu informácií spolupracujúcich subjektov na národnej úrovni	
Cieľ úlohy	Zefektívnenie výmeny informácií v rámci expertnej skupiny a na iných národných fórach	
Popis úlohy	Zadefinovanie úloh do uznesení expertnej skupiny a iných národných fór	
Zodpovedný subjekt	MV SR	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	03/2019
	Koniec realizácie	12/2019
Indikátory plnenia	Plnenie úloh z uznesení	

Úloha č. 9		
Názov úlohy	Zabezpečovať spoluprácu za účelom zefektívňovania služieb pre obeť	
Cieľ úlohy	Zefektívnenie výmeny informácií v rámci pracovnej skupiny	
Popis úlohy	Zabezpečovanie súčinnostných stretnutí štátnych orgánov a poskytovateľov služieb pre obeť	
Zodpovedný subjekt	MV SR	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	01/2019
	Koniec realizácie	12/2023
Indikátory plnenia	Návrhy opatrení smerujúce k zefektívneniu poskytovania služieb obetiam	

Úloha č. 10		
Názov úlohy	Posilnenie medzinárodnej spolupráce	
Cieľ úlohy	Posilnenie spolupráce a komunikácie so štátmi, ktoré sú tranzitnými alebo cieľovými krajinami pre slovenské obeť	
Popis úlohy	Na základe vyhodnotenia programu pomoci spracovať prehľad o najrizikovejších tranzitných a cieľových krajinách pre slovenské obeť a nadviazanie užšej spolupráce s rizikovými krajinami, sieťovanie kontaktov	
Zodpovedný subjekt	MV SR v spolupráci MZVaEZ SR	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	01/2019
	Koniec realizácie	12/2023
Indikátory plnenia	System kontaktov	

Prevenčia

Systematické šírenie osvetu a informovanosti širokej verejnosti o obchodovaní s ľuďmi, jeho podobách a pomoci obetiam. Prvoradým cieľom je znížiť riziko, že sa osoba stane obeťou, predovšetkým u najzraniteľnejších skupín obyvateľstva, a to zvýšením informovanosti

o existencii problému obchodovania s ľuďmi. Zároveň sa javí ako potrebné zvýšiť odbornosť a citlivosť zástupcov štátnych i neštátnych subjektov, samosprávy a mimovládnych organizácií identifikovať obeť jednotlivých foriem a referovať ich do systému pomoci. Súčasťou administratívnych kontrolných nástrojov musia byť rozsiahle vynútiteľné opatrenia implementované v spolupráci s príslušnými orgánmi štátnej správy s cieľom odradiť pred potenciálnym obchodovaním s ľuďmi a zmapovať aktuálnu situáciu v oblasti obchodovania s ľuďmi na trhu práce v súvislosti s obchádzaním, resp. nerešpektovaním administratívnych opatrení.

Úloha č. 11	
Názov úlohy	Uskutočňovať propagačné kampane
Cieľ úlohy	Zvýšenie informovanosti širokej verejnosti o problematike obchodovania s ľuďmi
Popis úlohy	Uskutočňovať kampane s celonárodnou pôsobnosťou zameranú na širokú verejnosť, s osobitným zameraním najmä na viktimologicky najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva, akými sú napríklad príslušníci marginalizovaných rómskych komunit. Vydávať propagačné a osvetové materiály a zabezpečiť propagáciu úspešných prípadov stíhania obchodovania s ľuďmi v médiách.
Zodpovedný subjekt	MV SR
Termín plnenia	Priebežne
Indikátory plnenia	Počet mediálnych výstupov, napr. televízny spot, internetový banner, billboardová kampaň, rozhovory v médiách a pod.

Úloha č. 12		
Názov úlohy	Zmapovanie aktuálnej situácie v oblasti obchodovania s ľuďmi na trhu práce	
Cieľ úlohy	Získanie prehľadu o aktuálnej situácii v oblasti obchodovania s ľuďmi na trhu práce s návrhmi riešenia	
Popis úlohy	Spracovanie prehľadu o aktuálnej situácii v oblasti obchodovania s ľuďmi na trhu práce v súvislosti s obchádzaním, respektíve nerešpektovaním administratívnych opatrení zameraných na odradenie potenciálneho obchodovania s ľuďmi	
Zodpovedný subjekt	MPSVR SR (ÚPSVR)	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	01/2021
	Koniec realizácie	12/2021
Indikátory plnenia	Materiál k zadanej téme predložený na rokovanie expertnej skupiny a zverejnený na internetovej stránke www.minv.sk v časti Obchodovanie s ľuďmi	

Úloha č. 13		
Názov úlohy	Sumarizácia projektov podporených z finančných prostriedkov alokovaných na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a zhodnotenie ich účelnosti	
Cieľ úlohy	Vytvorenie prehľadu o projektoch podporených z finančných prostriedkov alokovaných na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a zhodnotenie ich účelnosti s ohľadom na efektívne využitie finančných prostriedkov	
Popis úlohy	Vytvorenie prehľadu projektov podporených z finančných prostriedkov alokovaných na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a zhodnotenie ich účelnosti	
Zodpovedný subjekt	MV SR	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	01/2019
	Koniec realizácie	12/2023
Indikátory plnenia	Zaradenie prehľadu projektov podporených z finančných prostriedkov alokovaných na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a zhodnotenie ich účelnosti na rokovanie expertnej skupiny.	

Úloha č. 14		
Názov úlohy	Vzdelávanie štátnych a neštátnych subjektov	
Cieľ úlohy	Aktualizácia školiaceho modulu a rozšírenie odborných zručností v oblasti obchodovania s ľuďmi	
Popis úlohy	Úprava školiaceho modulu so zohľadnením potrieb a špecifík cieľových skupín	
Zodpovedný subjekt	MV SR	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	01/2019
	Koniec realizácie	12/2023
Indikátory plnenia	Aktualizácia školiaceho modulu k problematike obchodovania s ľuďmi, počet vyškolených osôb, vydanie/vytvorenie metodologickej pomôcky	

Úloha č. 15	
Názov úlohy	Poskytovať aktuálne zdroje a informácie o rizikách súvisiacich s problematikou obchodovania s ľuďmi pedagógom a žiakom v školách a školských zariadeniach s dôrazom na riziká práce v zahraničí a prevenciu zneužívania
Cieľ úlohy	Realizácia vzdelávacích opatrení pre skupiny ohrozené obchodovaním s ľuďmi
Popis úlohy	Pedagogicko-organizačné pokyny na každý aktuálny školský rok, diskusie, besedy s odborníkmi v školách, preventívne aktivity Centier pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, tematicky zameraná výzva v rámci rozvojových projektov „Zdravie a bezpečnosť v školách“, ponuka dostupných aktualizovaných zdrojov využiteľných vo vyučovaní ľudskoprávných tém v školách a školských zariadeniach v spolupráci s odborníkmi.
Zodpovedný subjekt	MŠVVaŠ SR, MV SR

Termín plnenia	Priebežne
Indikátory plnenia	Počet škôl, počet a zameranie cielených preventívnych aktivít

Úloha č. 16	
Názov úlohy	Realizácia výskumov zameraných na chýbajúce údaje týkajúce sa foriem obchodovania s ľuďmi vzhľadom na aktuálne trendy a na informovanosť verejnosti o možných rizikách.
Cieľ úlohy	Vypracovať a publikovať správy z vykonaných výskumov.
Popis úlohy	Spracovanie výskumných správ so zameraním na chýbajúce dáta a informácie. Následné zverejnenie záverečnej správy z realizovaného výskumu.
Zodpovedný subjekt	MV SR
Termín plnenia	Priebežne
Indikátory plnenia	Záverečná správa z realizovaného výskumu zverejnená na internetovej stránke www.minv.sk

Vyšetovanie

Zámerom je skvalitniť proces odhaľovania a vyšetovania trestného činu obchodovania s ľuďmi s cieľom potrestať páchateľa, kompenzovať ujmu obeť, zvýšiť úspešnosť trestného stíhania páchateľov aj prostredníctvom prehĺbenia spolupráce s inými štátmi a medzinárodnými inštitúciami v oblasti vzájomnej výmeny informácií a vybavovania dožiadaní, ako aj koordinácia postupu v boji proti obchodovaniu s ľuďmi.

Úloha č. 17		
Názov úlohy	Zadefinovanie hranice medzi obchodovaním s ľuďmi za účelom nútenej práce a zlými pracovnými podmienkami	
Cieľ úlohy	Analýza prípadov obchodovania s ľuďmi za účelom nútenej práce a porušovania ustanovení Zákonníka práce v súvislosti so zlými pracovnými podmienkami na určenie hranice medzi týmito fenoménmi	
Popis úlohy	Existencia dostatočného počtu zdrojových informácií týkajúcich sa prípadov obchodovania s ľuďmi spojených s informáciami o konkrétnych zisteniach porušení ustanovení Zákonníka práce, ktoré boli pri týchto prípadoch identifikované.	
Zodpovedný subjekt	MV SR v spolupráci s GP SR, MS SR, MPSVR SR (ÚPSVR, NIP)	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	01/2023
	Koniec realizácie	12/2023
Indikátory plnenia	Zhodnotenie porušení ustanovení Zákonníka práce v prípadoch zistení obchodovania s ľuďmi spracované vo forme manuálu pre kontrolné orgány.	

Úloha č. 18		
Názov úlohy	Sumarizácia a analýza rozsudkov súdov Slovenskej republiky	
Cieľ úlohy	Získanie prehľadu o rozsudkoch súdov Slovenskej republiky týkajúcich sa obchodovania s ľuďmi	
Popis úlohy	Spracovanie komplexnej správy o existujúcich rozsudkoch súdov Slovenskej republiky týkajúcich sa obchodovania s ľuďmi	
Zodpovedný subjekt	MV SR v spolupráci s MS SR	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	03/2020
	Koniec realizácie	03/2021
Indikátory plnenia	Správa predložená na rokovanie expertnej skupiny a zverejnenie na internetovej stránke www.minv.sk v časti Obchodovanie s ľuďmi	

Úloha č. 19		
Názov úlohy	Súčinnostné kontroly podnikateľských subjektov	
Cieľ úlohy	Zabezpečenie odhaľovania podnikateľských oblastí, ktoré môžu byť dotknuté obchodovaním s ľuďmi.	
Popis úlohy	Kontinuálne pokračovať v nastavenom systéme kontroly podnikateľských subjektov porušujúcich zákaz nelegálneho zamestnávania.	
Zodpovedný subjekt	MPSVR SR (NIP, ÚPSVR), MV SR	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	01/2019
	Koniec realizácie	12/2023
Indikátory plnenia	Počet vykonaných kontrol, počet identifikovaných obetí	

Úloha č. 20		
Názov úlohy	Prehľbovanie medzinárodnej policajnej spolupráce aj prostredníctvom spoločných vyšetrovacích tímov	
Cieľ úlohy	Prehľbovať medzinárodnú spoluprácu medzi orgánmi činnými v trestnom konaní v rámci vyšetrovaných prípadov obchodovania s ľuďmi s medzinárodným prvkom	
Popis úlohy	Spolupráca s krajinami vykorisťovania obetí obchodovania s ľuďmi, pokračovanie v spolupráci v rámci uzatvorených spoločných vyšetrovacích tímov a vytváranie iniciatívy smerujúcej k uzatváraniu nových partnerstiev v rámci vyšetrovaných prípadov s medzinárodným prvkom s cieľom zvýšenia možností úspešnosti trestného stíhania osôb páchajúcich trestný čin obchodovania s ľuďmi	
Zodpovedný subjekt	MV SR	
Termín plnenia	Začiatok realizácie	01/2019
	Koniec realizácie	12/2023
Indikátory plnenia	Vytvorenie spoločných vyšetrovacích tímov	

Úloha č. 21	
Názov úlohy	Dôsledné dodržiavanie legislatívnych postupov týkajúcich sa vypočúvania obetí obchodovania s ľuďmi
Cieľ úlohy	Zníženie sekundárnej viktimizácie obetí počas výsluchov
Popis úlohy	Realizácia výsluchov obetí obchodovania s ľuďmi s využitím technických zariadení určených na záznam zvuku a obrazu.
Zodpovedný subjekt	MV SR
Termín plnenia	Priebežne
Indikátory plnenia	Počet realizovaných výsluchov s využitím technických prostriedkov

Tabuľka č. 1

**Štatistický prehľad o obetiach zaradených do Programu podpory a ochrany obetí
obchodovania s ľuďmi za roky 2008 - 2017**

Rok	Počet zaradených obetí	Účel vykorisťovania	Cieľová krajina
2008	17 žien	Sexuálne vykorisťovanie (17)	neevidované
2009	25 z toho 16 žien (z toho 1 dieťa) 9 mužov	Sexuálne vykorisťovanie (17) Nútená práca (7) Nútené žobranie (2)	Veľká Británia (11) Nemecko (5) Česká republika (2) Taliansko (1) Holandsko (1) Grécko (1) Belgicko (1) Dánsko (1) Írsko (1) Slovensko (1)
2010	26 z toho 15 mužov 11 žien (z toho 1 dieťa)	Nútená práca (15) Sexuálne vykorisťovanie (9) Nútené žobranie (2)	Veľká Británia (17) Nemecko (4) Taliansko (2) Česká republika (1) Holandsko (1) Dánsko (1)
2011	31 z toho 18 žien (z toho 1 dieťa) 13 mužov	Sexuálne vykorisťovanie (12) Nútená práca (12) Nútená kriminalita (4) Nútené žobranie (2) Nútený sobáš (2)	Veľká Británia (13) Nemecko (9) Slovensko (4) Česká republika (2) Rakúsko (1) Španielsko (1) Švajčiarsko (1) Luxembursko (1) Poľsko (1) Maďarsko (1) Švédsko (1)
2012	22 z toho 16 žien (z toho 3 deti) 6 mužov	Sexuálne vykorisťovanie (15) Nútené žobranie (5) Nútená práca (3) Nútený sobáš (3)	Veľká Británia (9) Taliansko (3) Rakúsko (2) Belgicko (2) Slovensko (1) Nemecko (1) Ukrajina (1) Maďarsko (1) Nešpecifikované (2)

2013	30 z toho 21 žien (z toho 2 deti) 9 mužov	Sexuálne vykorisťovanie (15) Nútená práca (10) Nútený sobáš (7) Nútené žobranie (2)	Veľká Británia (15) Nemecko (5) Slovensko (3) Švédsko (2) Česká republika (2) Belgicko (2) Maďarsko (1) Holandsko (1) Írsko (1)
2014	34 z toho 22 žien 12 mužov	Sexuálne vykorisťovanie (13) Nútená práca (12) Nútený sobáš (9) Nútené žobranie (6) Nútená kriminalita (1) Otroctvo alebo podobné praktiky (1)	Veľká Británia (16) Nemecko (8) Česká republika (2) Holandsko (2) Rakúsko (2) Slovensko (1) Slovinsko (1) Taliansko (1) Švédsko (1) Švajčiarsko (1) Poľsko (1)
2015	25 z toho 17 mužov 8 žien	Nútená práca (17) Nútené žobranie (5) Nútený sobáš (4) Sexuálne vykorisťovanie (2) Nútená kriminalita (1)	Veľká Británia (18) Nemecko (4) Slovensko (2) Kuvajt (1)
2016	21 z toho 17 mužov (z toho 3 deti) 4 ženy	Nútená práca (12) Nútené žobranie (2) Nútený sobáš (1) Sexuálne vykorisťovanie (3) KOMBINÁCIE Nútená práca a nútené žobranie (1) Nútená práca a nútený sobáš (1) Sexuálne vykorisťovanie, nútená práca a nútený sobáš (1)	Veľká Británia (12) Nemecko (4) Maďarsko (3) Poľsko (1) Česká republika (1)
2017	19 z toho 11 mužov 8 žien	Nútená práca (9) Sexuálne vykorisťovanie (6) Nútené žobranie (2) Nútený sobáš (1) KOMBINÁCIE Nútená práca a sexuálne vykorisťovanie (1)	Veľká Británia (12) Slovensko (3) Nemecko (2) Rakúsko (1) Švajčiarsko (1)

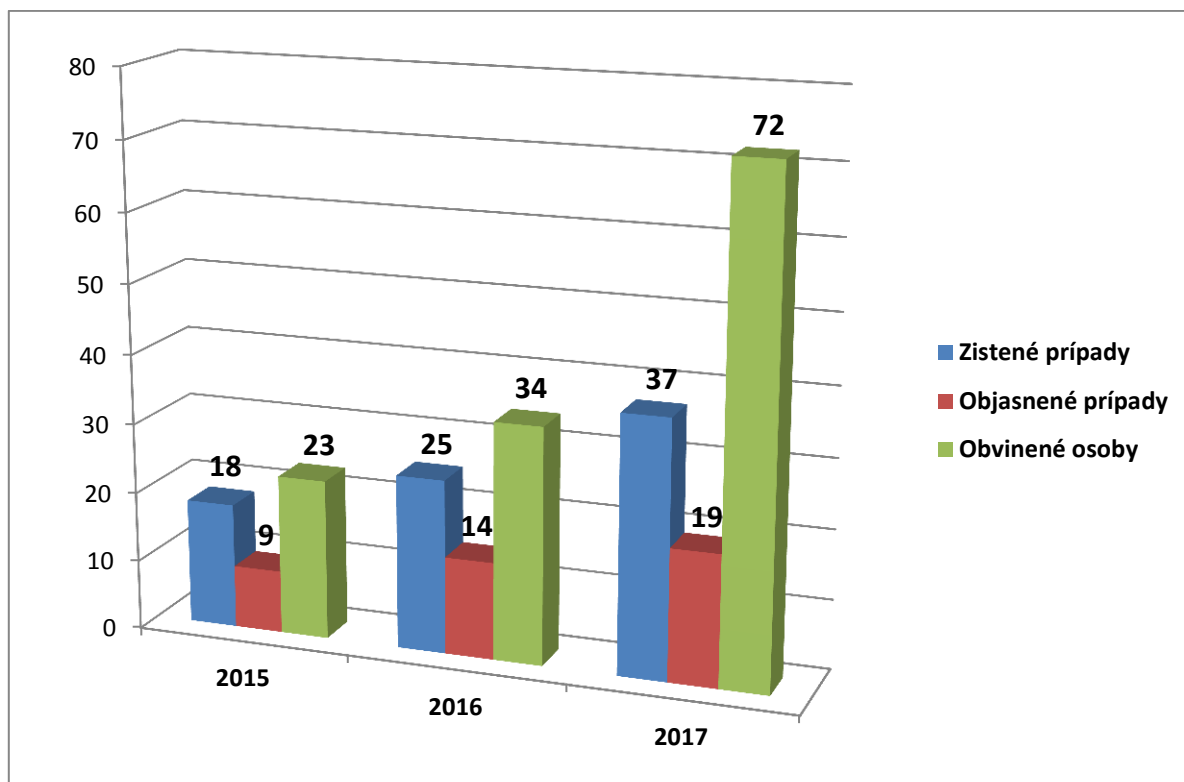
Tabuľka č. 2

Štatistické údaje k vyšetrovaným prípadom obchodovania s ľuďmi za roky 2015 – 2017

Rok	Počet zistených prípadov	Počet objasnených prípadov	Počet obvinených osôb
2015	18	9	23
2016	25	14	34
2017	37	19	72

Graf č. 2

Štatistické údaje k vyšetrovaným prípadom obchodovania s ľuďmi za roky 2015 – 2017

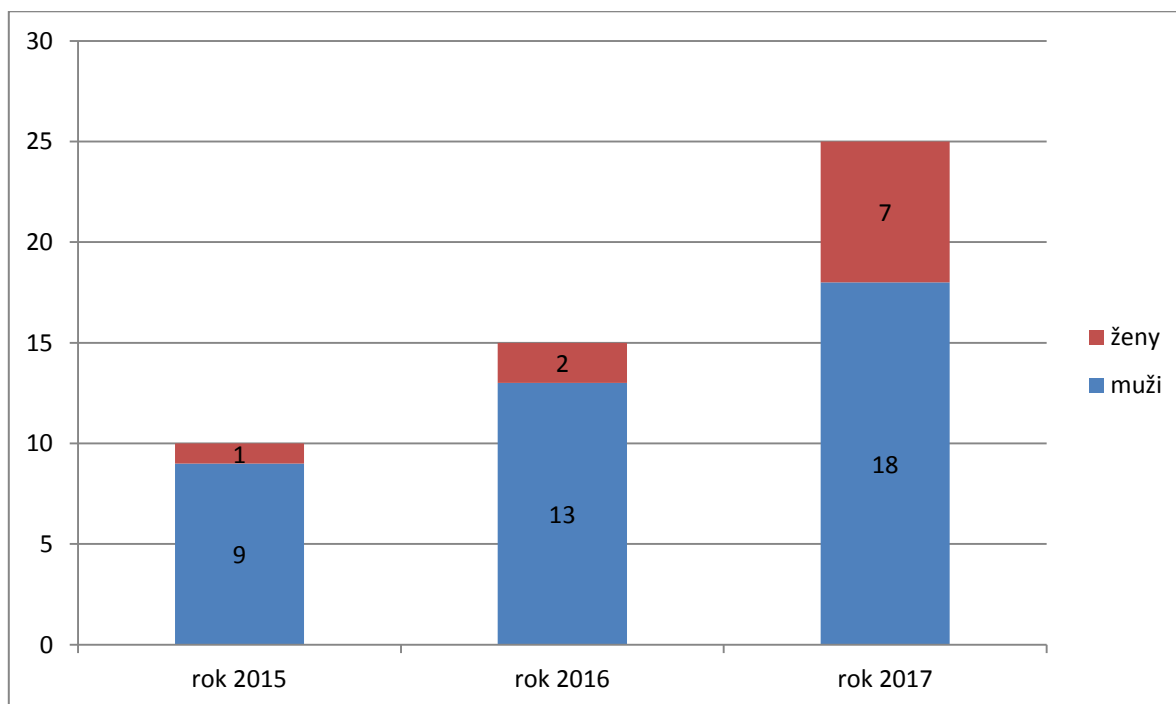
Tabuľka č. 3

Počet obžalovaných osôb za trestný čin obchodovania s ľuďmi za roky 2015 – 2017 podľa zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (§179)

Rok	Počet obžalovaných osôb
2015	10 (z toho 1 žena a 9 mužov)
2016	15 (z toho 2 ženy a 13 mužov)
2017	25 (z toho 7 žien a 18 mužov)

Graf č. 3

Počet obžalovaných osôb za trestný čin obchodovania s ľuďmi za roky 2015 – 2017 podľa zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (§179)

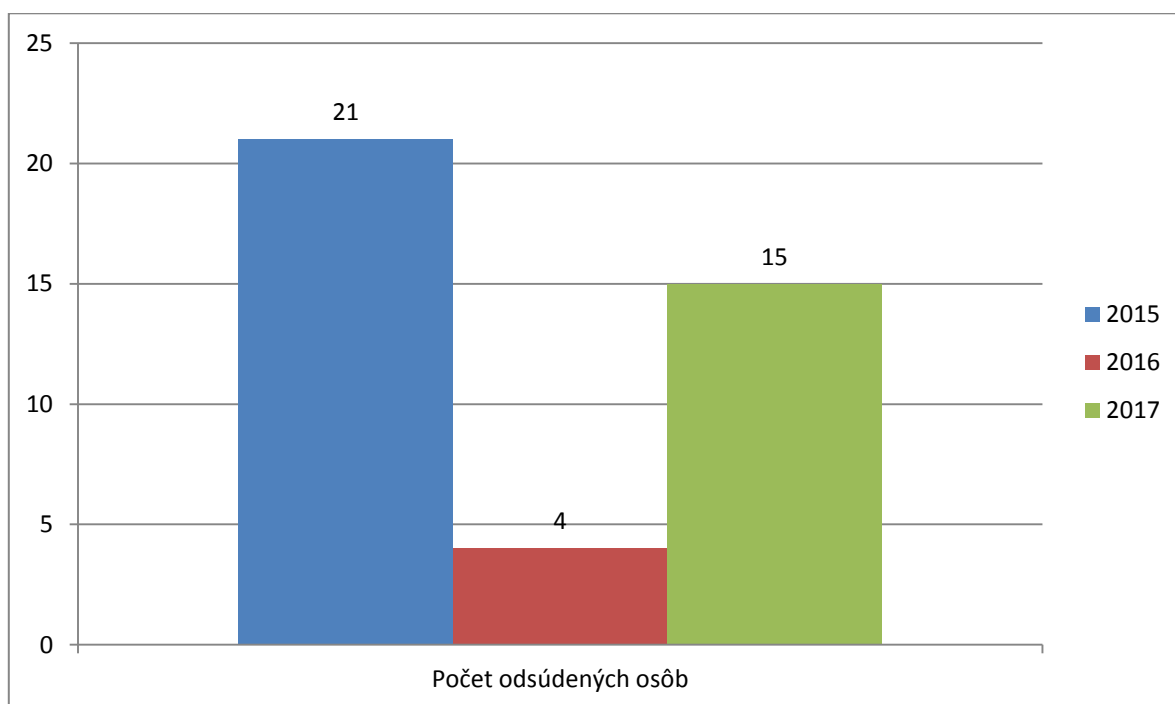
Tabuľka č. 4

Počet odsúdených osôb za trestný čin obchodovania s ľuďmi za roky 2015 – 2017 podľa zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (§179)

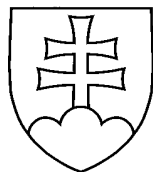
Rok	Počet odsúdených osôb
2015	21 (9 žien a 12 mužov)
2016	4 (1 žena a 3 muži)
2017	15 (1 žena a 14 mužov)

Graf č. 4

Počet odsúdených osôb za trestný čin obchodovania s ľuďmi za roky 2015 –2017 podľa zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (§179)

UZNESENIE VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

č. 495

zo 6. novembra 2018

k Národnému programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 - 2023

Číslo materiálu: 35948/2018

Predkladateľ: ministerka vnútra

Vláda

A. schvaľuje

A.1. Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 - 2023;

B. ukladá

ministromi zahraničných vecí a európskych záležitostí

ministerke vnútra

ministromi obrany

ministromi spravodlivosti

ministromi práce, sociálnych vecí a rodiny

ministerke školstva, vedy, výskumu a športu

ministerke zdravotníctva

ministerke kultúry

B.1. zabezpečiť plnenie úloh vyplývajúcich z Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023

B.2. zabezpečiť v rámci schváleného limitu výdavkov príslušnej rozpočtovej kapitoly prostriedky na plnenie úloh vyplývajúcich z Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023

do 31. decembra 2019

B.3. vyčleniť každoročne pri príprave štátneho rozpočtu na príslušný rozpočtový rok finančné prostriedky na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 - 2023 bez dodatočných nárokov na štátny rozpočet

kontrolný termín k 31. decembru každoročne

B.4. koordinovať plnenie úloh vyplývajúcich z Národného programu boja proti obchodovania s ľuďmi na roky 2019 – 2023

do 31. decembra 2023

B.5. predložiť na rokovanie vlády správu o plnení úloh vyplývajúcich z Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 - 2023 s návrhom na jeho aktualizáciu na ďalšie obdobie

do 30. apríla 2024

C. odporúča

**generálnemu prokurátorovi
predsedovi Štatistického úradu SR
predsedovi Združenia miest a obcí Slovenska**

C.1. na základe požiadaviek jednotlivých rezortov spolupracovať pri plnení úloh vyplývajúcich z Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 - 2023.

Vykonajú: minister zahraničných vecí a európskych záležitostí
ministerka vnútra
minister obrany
minister spravodlivosti
minister práce, sociálnych vecí a rodiny
ministerka školstva, vedy, výskumu a športu
ministerka zdravotníctva
ministerka kultúry

Na vedomie: predseda Národnej rady SR
generálny prokurátor
predseda Štatistického úradu SR
predseda Združenia miest a obcí Slovenska